

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XI/82/2015
Rady Gminy Grabica
z dnia 27 listopada 2015 r.

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE GRABICA
NA LATA 2015 – 2017

I. WSTĘP

Rodzina to podstawowa komórka składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z którym styka się dziecko. Szczególnie dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, naturalna rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami.

Rodzina w sposób świadomy lub nieświadomy wpływa na osobowość dziecka, przekazując mu system własnych wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie.

Właściwe funkcjonowanie rodziny jest uzależnione od spełnienia wielu istotnych funkcji takich jak: zaspakajanie podstawowych potrzeb dziecka, dostarczanie właściwych wzorców zachowań, przekazywanie i przyswajanie wartości, norm i zasad współżycia w danym społeczeństwie, rozwijanie i poszerzanie kontaktów międzyludzkich. Pełnienie funkcji wychowawczej przez rodziców wymaga także zapewnienia możliwości rozwoju fizycznego i umysłowego, przygotowania do samodzielnego życia.

System wspierania rodziny i pieczy zastępczej został utworzony ze względu na:

- dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności,
- dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci,
- w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczną ochroną dzieci i pomocą dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotnych wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodziny dotknięte nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafią sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązać swoich problemów i wyjść z sytuacji

kryzysowych. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności ze strony pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, a w razie potrzeby przez asystentów rodziny. Praca z rodziną ma na celu przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo – wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie.

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Grabica na lata 2015 - 2017 stanowi realizację **dyspozycji** ustawowej i jest spójny ze Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grabica na lata 2014 – 2018.

II. Podstawy prawne do realizacji programu:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- ustawa z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
- Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grabica na lata 2014 - 2018

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Gminę Grabicę zamieszkuje 6 119 mieszkańców. Z różnych form pomocy w 2014 roku korzystało 173 rodziny w tym 81 rodziny z dziećmi, wśród których 7 rodzin wielodzietnych, 16 rodzin niepełnych. W rodzinach tych było 316 osób. Rodziny korzystały ze wsparcia w szczególności z powodu: ubóstwa 48 rodzin, bezrobocia 76 rodzin, niepełnosprawności 52 rodziny, długotrwałej niepełnosprawności lub ciężkiej choroby 17 rodzin, bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych 13 rodzin i 12 rodzin z powodu alkoholizmu.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim wynika, że na koniec 2014 r.

zarejestrowanych było 169 osób bezrobotnych, w tym kobiet 89. Z prawem do zasiłku dla bezrobotnych były 22 osoby.

Bezrobocie jest więc głównym czynnikiem mającym negatywny wpływ na funkcjonowanie rodzin. Prowadzi często do marginalizacji, obniżenia poziomu potrzeb bytowych i całokształtu bytowania. W rodzinach takich często występuje alkoholizm, złe warunki socjalno – bytowe, problemy w zakresie opieki nad dziećmi. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowanie obowiązku szkolnego, demoralizacji. Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczania ich w pieczy zastępczej.

Z informacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim wynika, że w pieczy zastępczej na dzień 31 grudnia 2014 r. umieszczonych jest 9 dzieci w tym 3 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 2 dzieci w rodzinach zastępczych niespokrewnionych, 4 dzieci w Domu Dziecka.

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Grabica współfinansuje pobyt 2 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych oraz 4 dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Dane uzyskane z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim wskazują, że 19 rodzin jest objętych opieką kuratora w zakresie opiekuńczo – wychowawczym.

Za danych Zespołu Interdyscyplinarnego z 2014 r. wynika, że w 18 rodzinach wszczęto procedury „Niebieskiej Karty”.

Z usług Punktu Konsultacyjnego w Kamocinie w 2014 roku korzystało 40 osób, przeprowadzono z nimi 55 rozmów indywidualnych. Wśród klientów Punktu między innymi było: 5 osób uzależnionych, (4 mężczyzn uzależnionych od alkoholu, 1 od gier hazardowych), 3 osoby współuzależnione, 1 kobieta z zaburzeniami jedzenia, 1 nastolatek nadużywający mediów, 4 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Raz w miesiącu w placówkach oświatowych jest prowadzony dyżur psychologa. Z tej formy pomocy korzystają zarówno uczniowie szkół jak i rodzice. Ponadto we wszystkich szkołach są prowadzone programy profilaktyczne.

Na terenie Gminy Grabica znajdują się 4 szkoły podstawowe, 2 gimnazja, 1 szkoła ponadgimnazjalna oraz Punkt Przedszkolny „Poziomka”.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2014 r. przeprowadzono z 6 osobami nadużywającymi alkoholu rozmowy motywacyjne w celu podjęcia leczenia odwykowego.

Diagnozowanie pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w

sytuacji zagrożenia. Znajomość potencjału i dostępność usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin borykających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma na celu zapewnienie skutecznej pomocy rodzinie przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowaniu dzieci oraz ich ochrony i pomocy polegającej na współpracy osób, instytucji i organizacji.

IV. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dysponowanie stałymi środkami na profilaktykę - doświadczenie i wiedza pracowników działających na rzecz rodziny - dostęp do specjalistycznego poradnictwa prawnego i psychologicznego - funkcjonowanie punktu konsultacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> - niedysponowanie miejscami pobytu dla ofiar przemocy - zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców - brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych - ograniczony dostęp do różnorodnych form spędzania czasu wolnego
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie rodzinom konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (pomocy prawnej, pedagogicznej, psychologicznej) - zatrudnienie asystenta rodzin - wzmocnienie współpracy z instytucjami wspierającymi rodzinę 	<ul style="list-style-type: none"> - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej - występowanie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia ,przemocy w rodzinie, ubóstwa

V. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Wspieranie rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

VI. Cele Szczegółowe

1. Diagnozowanie i analizowanie przyczyn kryzysów rodzinnych
2. Pomoc rodzinom w przewyciężaniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem rodziny.
3. Stworzenie systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo –

wychowawczych.

4. Przeciwdziałanie marginalizacji rodziny poprzez angażowanie ich w działania zmierzające do poprawy sytuacji bytowej.
5. Tworzenie warunków do powrotu dziecka pod opiekę rodziców.
6. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny i dziecka.

VII. Zadania w zakresie wspierania rodziny

Lp.	Nazwa działania	Podmiot odpowiedzialny
1.	Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny	GOPS
2.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego	GOPS placówki oświatowe, Punkt Konsultacyjny w Kamocinie, przychodnie lekarskie, radca prawny
3.	Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	GOPS
4.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci	GOPS
5.	Finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające	GOPS
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	GOPS
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka	GOPS
8.	Współfinansowanie pobytu dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	GOPS
9.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy	GOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny

VIII. REZULTATY

1. Podniesienie poziomu profesjonalnych form pomocy rodzinie w środowisku,
2. Poprawa funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia i pomocy,
3. Rozwój współpracy pomiędzy różnymi grupami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i instytucjami realizującymi program wspierania rodzin,
4. Pozostawienie dzieci w miejscu zamieszkania,
5. Umożliwienie powrotu dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej.

IX. ADRESACI

Program skierowany jest do rodziny z terenu Gminy Grabica przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dotknięte problemem uzależnień, niepełnosprawności, przemocą oraz rodziny, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

X. WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA POSZCZEGÓLNYCH CELÓW:

1. Liczba rodzin wymagających wsparcia
2. Liczba udzielonych porad przez specjalistów
3. Liczba osób uzależnionych skierowanych na leczenie
4. Liczba osób uzależnionych, które podjęły leczenie
5. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny
6. Liczba rodziców utrzymujących kontakt z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej
7. Liczba rodzin, które otrzymały wsparcie finansowe lub rzeczowe.

XI. PRZEWIDYWANE EFEKTY I REZULTATY

1. Wzmocnienie więzi rodzinnych
2. Poprawa funkcjonowania dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Zminimalizowanie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej oraz domów dziecka.
4. Zwiększenie dostępności rodziny do poradnictwa specjalistycznego
5. Wzrost aktywności rodzin oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne
6. Nabycie przez rodziny umiejętności i wiedzy na temat właściwego rozwiązywania konfliktów wewnątrzrodzinnych a także w odniesieniu do dzieci w środowisku szkolnym.

XII. REALIZATORZY

1. Urząd Gminy w Grabicy,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabicy,
3. Placówki oświatowe z terenu Gminy Grabica,
4. Policja
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabicy,
6. Punkt Konsultacyjny w Kamocinie,
7. Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Grabica.
8. Zakłady opieki zdrowotnej
9. Organizacje pozarządowe
10. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim

XIII. Czas realizacji programu

Realizacja programu Gminnego Programu Wspierania Rodzin została zaplanowana na lata 2015 – 2017. Jest on dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu

XIV. Postanowienia końcowe

1. Źródła finansowania programu

Program będzie finansowany z następujących środków:

- ze środków własnych budżetu gminy
- dotacji budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy

Środki finansowe na realizację Programu w latach następnych będą uchwalane corocznie przez Radę Gminy Grabica.

2. Kontrola nad realizacją programu

Sprawozdanie z wykonania w danym roku zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej oraz potrzebach w tym zakresie na rok następny będzie przedkładane Radzie Gminy w terminie do 31 marca każdego roku.

